

UNIREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an 30 cor. (15 Lei)
Pe 1/2 de an . . . 15 cor. (750 Lei)
Un număr 60 fileri (30 bani.)

lese ca număr poporal al „Unirii“ în fiecare Joi.

Adresa: „UNIREA POPORULUI“, Blaj, Jud. Alb. de Jos.

Redactor: Alexandru Lupeanu-Melin.

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un șir mărunț odată 1 cor. a doua și a treia oră 80 fil.

Vin alegerile.

Glasul poruncitor al conștiinței noastre ne va chema nu peste mult să ne spunem cuvântul. Și va trebui să dăm în vileag credința noastră, și va trebui să spunem răspicat nădejțile noastre, cari le nutrim în hotărâle României-Mari.

Vin alegerile.

Dar alegerile de acum, multămită Domnului, nu mai sunt ca acele de acum câți-va ani. Nu ne mai străjuiesc jandarmii împănați ai stăpânirii ungurești, ca să stoarcă din noi votul pentru cine știe care nădrăgar străin de neamul nostru. Nici nu va lucra puterea tănuită a banului, ca să ne silească a vinde sufletul nostru. Nici ademenirile solgăbiraelor nu ne vor pândi. Ba chiar și vorbele dulci, rostite pe vremuri cu belșug de viclenie, și unse de multeori cu otrava butoieșelor de rachiu, vor trebui să lipsească. Urma tuturor acestor amintiri dureroase va trebui să piară, *pentru că alegerile în România noastră vor fi libere*, și lipsite și de cel mai mic mijloc de corupere.

Vine însă întrebarea, că pentru cine avem datorința să votăm?

La întrebarea aceasta orice om de cinste are un singur răspuns, scurt și limpede. Răspunsul este: Fiecine va vota numai pentru acela, despre care

e convins, că va lupta cu trup cu suflet pentru binele și înaintarea României mari. Numai pentru acela, care se va lega să țină strâns la așezămintele culturale și bisericești ale țării noastre. Numai pentru acela, care făgăduiește să-și pună toată știința, iscusința, voia de lucru, și tot sufletul său pentru bunăstarea cetățenilor pe cari îi va reprezenta în sfatul țării.

Nu încapă îndoială, că vor fi mulți, cari vor făgădui marea și sarea de dragul deputăției. Așadar vom avea lipsă încă de un semn, de pe care să ne cunoaștem omul. Iar semnul acesta este *trecutul lui*. Dacă despre cutare și cutare candidat vom ști, că și sub stăpânirile din trecut a luptat pentru neamul nostru, în trecut când pentru ținuta lui de multeori a suferit batjocuri, temniță, pedepse, și alte năcazuri, atunci candidatul acesta este omul nostru, și voturile noastre trebuie să fie ale lui. Ori și mai bine zis, cei ce în trecut s'au dat vânduți străinilor, cei ce s'au făcut coadă la toporul dușmanilor noștri, să nu aibă ce căuta între noi, nici ei și nici slujitorii lor.

Un alt semn de cunoaștere al omului nostru e cinstea și omenia lui. E atât de limpede adevărul acesta, cât credem, că e

de prisos să mai spunem, că numai unul care dă dovezi zi de zi despre cinstea și omenia sa, va lupta pentru binele semenilor săi.

Am avut și în trecut, avem și astăzi mulți astfel de bărbați, numai să-i știm alege. Și va trebui să-i știm alege, fiindcă astăzi o cere binele țării, care de-acum înainte este a noastră, și asta o cere și binele nostru.

O țară nouă alipită la România-Mare.

Da, s'a mai alipit la România-Mare încă o țară, o țară mândră și frumoasă, cu oameni mândri și neatârători până acuma, țara *Adakaleh*.

Nu i-ați mai auzit de nume până acuma, iubii cetitori? Nu mă mir, e și cam micuță, dară totuș e țară. E o insulă în Dunăre, tocmai în fața Vărciorovei din județul Mehedinți, în apropierea Mehadiei și a Băilor Herculane. Ea se mai numește și Orșova nouă. Locuitorii li sunt turci, cari se țin cu toții de legea lui Mohamed. În vremea din urmă s'au ținut de Ungaria, dară nu trebuiau să plătească nici dare și nici să fie soldați. Locuitorii acestei insule, în care este și un sat și o cetate veche dărăpănată, cultivă tutun, vin și trandafiri, pescuiesc și fac comerț. La anul 1716 Austriecii au luat această insulă dela Turci, atunci s'a zidit și cetatea dărăpănată acuma. La 1738 Turcii au recucerit-o dela Austrieci, după o luptă de patru luni și de atunci a fost a lor până la 25 Maiu a anului 1878, când pacea dela Berlin a poruncit

ca să o cuprindă oștirile austro-ungare. De atunci se ține de Ungaria, dară încă nu era tocmai hotărît în ce formă.

Acuma au ținut și ei o adunare și în vârtutea dreptului de a hotărî liber de soarta lor, au hotărît că se alipesc de România-Mare. Iată-ne deci mai bogăți cu o țară.

Câți deputați

și câți senatori vor alege județele noastre?

Ardealul, Bănatul și ținuturile ungurene vor trimite în Cameră 203 deputați și 28 senatori.

Vor alege județele Alba-Inferioară 8 deputați și 3 senatori; Arad 14 deputați și 6 senatori; Bichiș 2 deputați și 1 senator; Bihor 19 deputați și 8 senatori; Bistrița-Năsăud 5 deputați și 2 senatori; Brașov 4 deputați și 2 senatori; Ceraș-Severin 17 deputați și 7 senatori; Cenad și Ciuc câte 4 deputați și câte 2 senatori; Cojocna 11 deputați și 4 senatori; Făgăraș 4 deputați și 2 senatori; Hunedoara 14 deputați și 6 senatori; Maramureș 9 deputați și 3 senatori; Murăș-Turda 8 deputați și 3 senatori; Odorheiu 4 deputați și 2 senatori; Sătmăr cu teritoriile din Ungocia 14 deputați și 6 senatori; Sibiu 7 deputați și 3 senatori; Solnoc-Dobâca 10 deputați și 4 senatori; Târnava mare 5 deputați și 2 senatori; Târnava mică 4 deputați și 2 senatori; Timiș-Torontal 17 deputați și 7 senatori; Treiscaune 4 deputați și 2 senatori; Turda-Arieș 7 deputați și 3 senatori.

Profesorii Universității din Cluj, constituiți în colegiu universitar, vor alege din rândul lor un senator.

Vor fi de drept membri ai Senatului: Mitropolii și episcopii confesiunilor românești: episcopii de confesiune romano-catolică, precum și primul reprezentant al bisericii luterano-reformate și unitare din teritoriile alipite definitiv la România, dacă au făcut jurământ de supunere.

324 ani dela bătaia dela Călugăreni

În 13 August vechiu, adică în 26 după calendarul nou, s'au împlinit 324 ani de când marele voevod Mihai Viteazul i-a bătut strașnic pe turcii de sub conducerea lui Sinan Pașa la satul Călugăreni, de pe valea Neajlovului, în județul Vlașca.

Creștinii erau apărați de rău și de dealuri; turcii se răzimau pe mulțimea soldaților. Ciocnirea se începuse încă în zorii zilei și norocul fu multă vreme nesigur. Atunci Marele Vizir, nerăbdător cum, eră dela fire începuse un mare atac, pe care îl conduse în persoană. Creștinii fură respinși și pierdură douăsprezece tunuri. Dar fiindcă și-au ales un loc foarte bun de apărare, creștinii se putură retrage foarte bine. Atunci Mihai Viteazul,

mânios și iute cum eră dela fire, a luat în mână o săcură, a trântit cu ea la pământ pe doi dușmani, apoi pe al treilea, pe Pașa de Caramania și a deschis astfel drum pentru cei ce veniau după dânsul. Tunurile lărgiră acest drum și Turcii, cari se credeau stăpâni pe biruință, loviți astfel pe neașteptate, își pierdură cumpătul și au rupt-o la fugă. Deodată se văzu o îngrămădire nebuună pe podul care acoperia apa mocirloasă a râului. Doi dintre Pașii supuși lui Sinan Pașa: Hidir și Mustafa, se înceară, Sinan își pierdă doi dinți, căzând, și fu mântuit numai de un soldat viteaz. Hasan-Pașa stătu până a doua zi ascuns în spini, de frică. Când veni sara, nimeni nu mai stătea în fața biruitorilor: întorși în vechiul lor lagăr, aceștia sărbătoriră biruința printr-o descărcare a tuturor tunurilor asupra lagărului dușman. Dar Turcii nu mai răspunseră.

Astfel descrie marele nostru învățat Nicolae Iorga bătaia dela Călugăreni.

În satul Călugăreni, în locul unde a fost lupta aceasta strașnică, Românii ridicară o cruce de piatră sculptată cu creștături românești și

acolo se adunară în săptămâna trecută mai mulți oameni de seamă din România, în frunte cu ministrul de culte dela București, dl Dr. C. Anghelescu și sărbătoriră această biruință. O sărbătorire cu atât mai vădită, ca și acum-a-s trei ani tot la Călugăreni s'a dat o luptă între pușinii Români ce-și apărau limba, legea și moșia și între Germanii fuduli dar mulți.

Înainte cu 324 ani 12 mii de români bătură pe cei 200 de mii de Turci, iar acum-a-s trei ani tot așa de pușini români ținură piept cu mulțimea nenumărată a Nemților hrăpăreți.

În văile Neajlovului sufletele vitejilor lui Mihai se înfrățesc azi cu sufletele vitejilor marelui Rege Ferdinand, iar oasele lor se odihnesc alături unele de altele, slujind drept pildă de jertfă pe altarul patriei, pentru nepoții și strănepoții noștri. Avrătură Dumnezeu ca aceste jertfe să nu rămână fără izbândă, pentru că unirea tuturor Românilor se îndeplinește astăzi, iar steagul pentru care au murit acești viteji, falăie astăzi mândru pe zidurile cetății din Buda.

Alegerile

pentru constituantă, adică dieta cea mare, care se va dechide în toamnă la București, în care se vor desbata și hotărî legile de temelie ale României-Mari, se vor face în luna lui Octombrie, anul curgător. Anume:

Pentru deputați se vor ține alegeri în zilele de 5, 6 și 7 Octombrie.

Pentru senatori (bătrânii țării) în zilele de 10 și 11 Octombrie.

Primăriile satelor au vestit mai amănunțit toate celea ce trebuie să se știe în legătură cu alegerile. Fiecare om să-și dea seama, că prin votul său pune și el o pietricică în viitoarea clădire a Statului românesc.

Turcii și Ungurii.

Turcii sunt neamuri cu Ungurii, neamuri de sânge și de năravuri. Deosebire între acestea două popoare frăține este, că Ungurii, mai înaintați în cultura, le fac lucrurile mai cu mânușe, pe când Turcii, fără școală, dau cu barosul. Și unul și altul

A furat un Neamț din post.

INSEMNARE. Valeriu Suciu, de loc din Munții Apusenți, nepot al lui Avram Iancu, intrat ca voluntar în armata română și fiind în regimentul 3 C. din Divizia 12-a, în poziția care se cheamă Poiana Nicoară, în Putna, în noaptea de 10 spre 11 Februarie 1917, a tresut la cota 536 și „a furat un Neamț din post”, aducându-l întreg în liniile noastre, „pentru informații”. Iată povestea acestei isprăvi:

Comandanții noștri, zice Moșul, au dat poruncă. Trebuia un om viu dela inamic! Era în vremea unor zile moarte, când ceilalți (germanii) se pregăteau și abea se așezau, și generalii dela noi aveau nevoie de „limbă” (care să descopere ceva dela dușman).

— Cine izbândește s'aducă Neamțu, e cinstit și răsplătit. Care se prinde?

Ce-mi trebuie răsplătă? Știam eu că asta e treaba mea.

— Trăiți, domnule căpitan, mă duc eu s'aduc Neamțu. Eu sunt specialist (pricepător).

Căpitanul zâmbește:

— Bine, Valerie, să te duci, dar să nu fie numai din gură.

— A, îmi pare rău, domnule căpitan... Uite fir alb în mustață. Uite 46 de ani. Când spun un cuvânt trebuie să-îmi împlinesc. Aici e vorba de onoare. Eu dacă n'aduc Neamțu, nu mai pot trăi, trebuie să mor; poți pune să mă împuște, domnule căpitan. Numai să-mi dați voie să-mi aleg eu oamenii. Mie-mi trebuie lucru *fain*, bătut frumos cu ciocanul.

Domnu căpitan n'a avut ce spune; m'a lăsat în voia mea.

Bine. Mi-am ales oamenii. Mi-am făcut, cum se zice, o patrulă tare. Adică mi-am ales niște feciori voinici și hotărâți. Mie care căraie și tușește nu-mi trebuie. Care țărăie piciorul, să se ducă'n treaba lui. Mie-mi trebuie pasere omenească. Mie-mi trebuie om nebun, ca mine. Mie-mi trebuie pe vieață și pe moarte!

Ne pregătim iute. Și cum iese noaptea din codru trecem, trecem din ascunzătorii noastre la rățelele de sârmă; și, de-

acolo, prin tufe, prin rămături de obuze și cotloane, cătră bârlogul nemților.

Țăia vânt ascuțit și opoana muntelui începea să scuture nea. Stăm noi la sfat într'un cuptor de răpă și le spun așa feciorilor:

— Noi, copii, mergem la Nemți mușește. Mergem prin trei locuri, așa cum o să vă împărțesc. Voi — cu ochii la mine, și ascultați de semnul meu. Noi trebuie s'ajungem unde trebuie, ș'acolo văd eu ce facem. Dinainte nu se poate ști niciodată.

Și le hotărâsc eu toate; ne facem cruce și ieșim pe omăt. Eu prin mijloc; ceilalți ca umbre, legați cu ochii de mine. Așa trecem prin locuri tari și ne cățărăm cu baioneta pe-un pripor oblu. Mă opream, cercetăm, iarăș porneam. Nemții nu căzuseră de mult acolo, ș'acuma își întăreau poziția. M'am atins de linia întâia ș'am ocolit-o. Ne-am strecurat ca șerpii într'adoua. Acolo-i mai multă liniște și mai puțină pază.

— Să vedem ce facem?

Vântul se umfla în vifor și aducea cu sunet furfuri mărunți de ghiață. Vra-să-zică, de unde vine vântul? Vine dela noi, dela răsărit. Bate străjile nemțești în ochi și le silește să-și vâre nasu'n cojoc.

Fac semn știut. Caporalul Ludoșanu cercetează cu foarfecele franțuzesc rățelele de sârmă. Încă nu erau întinse. Zăceau, valuri-valuri, în zăpadă. Prizonierii lucraseră la ele o vreme; murmurul lor îl auzisem noi ca un zumzet din ascunzătorii noastre și din poteci. Acuma se retrăseseră îndărăt, și viscolul cernea și se zbătea, în pustie liniște...

Trec, cu tovarășii. Trebuia să pășim ca măța căci omătul scrășnea. Ici tufă de fag, dincolo pâlce de brăduși. Rămân lângă ele străjile mele și eu mă fur ca o umbră pe apă la tranșea dușmanului. Ascult: pace. Cobor două drepte, întru în șanțul de comunicație. Acuma nu mai am grijă. Acuma sunt la ei acasă.

M'apropii de ușa bordeiului. S'auzea înlăuntru grăind nem-

dintre aceste popoare, au trăit până acum, din sângele altor popoare și nu din sânul lor propriu.

Turcii au robii pe vremuri aproape întreaga Europa, Ungurii de 1000 de ani încoace pe popoarele, cari au avut nefericirea să locuiască între hotarele fostei Ungarii. Amândouă aceste popoare nu s'au îndestulat numai cu sângele supt, le trebuia chiar viața popoarelor, stăpânite. Ungurii ne omorau prin legi aduse d'alde Apponyi, Tisza și tovarășii lor de gândire, Turcii le omoră însă chiar cu ciomagul și cu arma.

Așa fac Turcii cu bieții Armeni, pe cari vreau să-i steargă cu totul de pe fața pământului, măcelărindu-i în toată forma. Cum însă s'abierătele acestor jertfe nevinovate se aud departe, le-a auzit și Wilson. Acesta acum a trimis vorbă la Constantinopol, că dacă nu se ostoaie Turcii, el (Wilson) va retrage punctul doi din cele 14 puncte, cari formează baza păcii, ce se făurește la Paris. Și știți care e acest al doilea punct? Că Turcii pot rămânea stăpâni pe pământul locuit de Turci.

Va să zică, dacă Turcii nu să ostoaie, nu vor avea nici un petec de loc, care să se poată numi turcesc.

Oare dacă le trimitea Wilson și Ungurilor, pe vremea când omorau la Ro-

mânii nevinovați de dincolo de linia de hotar, nu era mai bine? Se cruțau zeci de mii de vieți omenești.

Câți deputați va avea România-Mare? Ardealul, cu Banatul și părțile unghene locuite de români, va trimite în dieta cea mare dela București cu totul 203 de deputați. Bucovina va trimite 27, iar Basarabia 90. România veche va alege 230 de deputați. Așadar țările desrobite vor da 320 deputați, iar Regatul vechiu 230. Laolaltă 550 de deputați.

Luptele cu bolșevicii ruși. Înainte cu vre-o 2 luni era vestit generalul Colceag pentru biruințele lui contra bolșevicilor. Acest Colceag avea de gând să reclădească vechea împărăție a țarului, și prin urmare voia să iee Basarabia. Dar pe semne Dumnezeu altfel voiește să facă dreptate în lume, că bolșevicii au început a-l bate rău, și a-l împinge către Siberia.

În schimb cu atât mai mare noroc are Denikin, și mai ales Polonii. Aceștia după lupte înverșunate, la fel cu ale noastre cu ungurii, au pus pe fugă armata bolșevi-

că pe un front de 600 km. Se vedește și prin aceasta câtă putere de viață e în națiile scăpate de jug strein și dornice de libertate.

Afară de Poloni mai au succese (izbândă) și englezii, cari au nimicit aproape de tot naile de război ale bolșevicilor.

Marea adunare a tuturor Nemților din România-Mare.

În săptămâna dintâie a lunii lui Septembrie toți Nemții din România-Mare: Sașii și Șvabii din Ardeal și Bănat dimpreună cu Nemții din Bucovina și din Basarabia, vor ținea o mare adunare la Timișoara. Toate foile nemțești se însuflețesc de această adunare, unde vor hotări Nemții, cum să se poarte la noile alegeri, cari se vor ținea cu siguranță în Octombrie.

Noi ne bucurăm din toată inima și credem sus și tare, că Nemții se vor simți fericiți în România-Mare, care le va da toate drepturile, pe cari le cer, și le-a tăgăduit în adunarea națională dela Alba-Iulia.

De-ale plugăriei.

Știm cu toții, că prețul vitelor, porcilor, oilor șcl., atât e de mare, cum poate n'a mai fost niciodată. E învederat așadar, că prăsirea acestora e unul dintre ramii cei mai cu dobândă ai economiei. Și după ce se prevede, că prețul acesta urcat o să țină încă multă vreme, e ușor de înțeles, că pentru îndemnăm pe frații noștri plugari să vadă mai cu de-a-dinsul de prăsirea și de îngrijirea vitelor.

Nu poate tăgădui însă nime, că și prețurile bucatelor sunt mari, așa cât și economia de bucate aduce câștig frumos, și prin urmare e lucru de prisos, ca pentru nutrețuri pe seama vitelor, să lăsăm nesămănite pământurile arătoare. E drept, că dacă vrea cineva să țină vite mai multe, are lipsă de nutreț mai mult, dar și aceea e drept, că nutrețul acesta mai mult nu e silă să-l stoarcă din pământul arător, ci trebuie să și-l câștige din cositoare.

E îndeobște cunoscut, că la noi cositoarele sunt puțin îngrijite. Așa cât chiar și în anul acesta bogat în lânuri, abia dacă am putut aduna cel mult 16 măji de fân pe jugăr. Și n'am putut aduna mai mult, fiindcă fânățele (riturile) sunt cupțuite de

tește. Bine. S'aude. Nemțește. Dar cum li scot eu afară?

Es din șanț. Imi aduc oamennii sub malul de țărăniță, și-mi vâr mustața în urechile lor. Iată cum facem. Sânt trei bordeie, cu trei plutoane. Se zăresc ușile; se văd hogașurile. Ne strecurăm câte unul la hogașuri și le slobozim pe coș câte-o granată. Asta are să-i tulbure șare să-i scoată ca pe viermi afară. Noi luăm ce ne trebuie și ne ducem.

Bun plan. Repede ne rânduim, și scoatem granatele. Dar de dincolo de bordeiu, din șanț, straja s'a ridicat dela pământ în cojocu-i mare, ca urs, ș'a 'ntins gâtul ascultând.

Din adăpostul unde sta ferit de viscol, a simțit ceva. Noi ne lipim de umbră ca 'ntr'un fulger.

Acuma planul se schimbă.

Fruntașul Leca Mihaiu era la dreapta mea. Li fac semn să fie gata.

Santinela face câțiva pași; înalță capul; nu vede nimic. Cu toate acestea are îndoieli. E singur; noaptea-i vicleană.

Se 'ntoarce către ușa bordeiului și strigă pe nemțește. Eu limba lor o înțeleg.

— Herr-Frederic! ești puținel afară. Numai o clipă. Vino până la postul de observație.

A, asta-i bine. Tocmai asta-mi trebuie mie.

— Leca Mihai, suflu eu frunțașului printre palme; tu nimica alta să nu faci. Când l-oiu atinge, numai să-i pui mâna'n beregată: să nu gârâie... Stați frumos și fără grijă, că vânatul vine el singur la noi.

Așteptăm un răstimp. Aud tușind pe Herr-Frederic. A ieșit la aer tare. — Apoi întreabă. Santinela răspunde. A auzit ceva; poate i-s'a părut; poate nu-i nimic...

Herr-Frederic s'a hotărât. Urcă la șanț, cu foaia de cort încopciată la bărbie. C'o mână strânge la gât această apărătoare de viscol; cu cealaltă ține urma în cumpănă...

Dar vremea-i aspră. El e om delicat, abea ieșit dela căldură. Și se grăbește. Se ridică pe șanț, țupăind mărunt. Se uită la dreapta, se uită la stânga, cu

mişcări răpezi, și iar țupăește câțiva pași. Pare un iepure, care-și caută culcuș.

Pe mine nu mă vede. Zăceam în umbră. Santinela se liniștește.

— Nu-i nimic, li strigă cu vocea blajină Herr-Frederic, întorcând îndărăt capul...

Atunci m'am zvârlit eu la el. Când s'a întors și m'a văzut răsucindu-mă ca să intru 'ntrînșul, a tresărit năprasnic ș'a ridicat arma. A vrut să strige. Dar eu îi calc cu pușca mea țava dintr'o lovitură scurtă; iar Leca, după poruncă, i-a și pus zece unghii în gât, ca să nu gârâie...

Scot răpede batista. Zic pe nemțește:

— Herr-Frederic, să nu cumva să țipi, că aici te belesc.

Li pun degetul cel mare în osul de sub tâmplă, de deschide o gură cât șura. Li vâr batista între fălci. Li iau cu dreapta de grumaz, — și hai la noi!

Ne-am dus răpede. În urmă a fost o larmă, prin viscol, — un tremur de împușcături, un țipet de semnale... Noi am intrat în noapte ca'n cenușă.

Când să ne prăvălim în pripor, îl înșfac pe Herr-Frederic, îl sucesc cu genunchiul, îl înclăteșez, — și ne-am dus de-a berbeleacul pe coastă, ca „trenul” dela circ...

Auzeam prin vârtej pe Neamț cum geme din greu. Zicea el în limba lui pe semne: Mein Gott! Dar n'avea în cotro: se ducea la vale.

Cum veneam roată spre liniile noastre, patrutele care așteptau începura a striga:

— Ce este, măi flăcăi? Se vede venind ca o negreață!

Eu răcnesc din cracana Neamțului:

— Stați, feciori, nu pușcați, că eu-s. Vin cu *acceleratu!*

În fundul văii, îl rădic pe Neamț. Se cumpenea ca bobocul și da să cadă în coadă. Li scot batista. El pulnește și fornăește ca de lup.

Zic:

— Herr-Frederic, de-acu-i fertig! mergem *langsam*. Eu sânt barbat galant. Ulte-o țigaretă. (Și scot tabacherea cu stânga. Cu dreapta îl țineam de gât). Ia tu una. Pune-mi și

muşchi, cât nu poate să pătrundă nici aerul, nici apa în pământ, prin ce se opăcește nespun de mult creșterea ierbii. Măcar că mușchiul s'ar putea tare ușor, dacă nu pustii, dar barămi împuțina. Mai ales toamna, când trecând cu grapa ascuțită dealungul și dealatul cositoarelor, am rupe mușchii, am deschide stratul pământului, ca să pătrundă în el apa și zama de zăpadă. Apoi grăpatul cositoarelor mai are și urmarea aceea, că prin ea se întretaie rădăcinile ierburilor și se sporește puterea de înfrățire a deosebitelor soiuri de iarbă, fără să mai socotim, că pustiește buriana. Lucru firesc, că grăpatul nu se face numai odată în viață, ci regulat în fiecare toamnă.

Dar pe lângă grăpat trebuie și gunoite cositoarele, și anume cu udul (pișalău) vitelor și cu gunoia artificial (superfosfat). Dacă vom presăra peste un jugăr de cositor grăpat 150—200 kgr. de superfosfat, și apoi l-om uda cu pișalău subțiat cu apă, vom cosi în anul următor cel puțin de 2 ori atâta fân ca de obicei. Gunoirea făcută în chipul acesta ține 3 ani, când trebuie repetată, pe lângă grăpatul din fiecare toamnă.

Având astfel în fiecare an fân și nutreț mult, vom putea să ținem și vite mai multe, și prin asta și câștigul va fi mai mare. Nebun e acela, care nu se bate după un câștig cinstit ca acesta.

Plugarul.

mie una în gură. Aprinde un lemnuș. Să tragem câte-un fum și hai la domnul comandant. Are el treabă cu tine.

— Cu mine? se miră holbat Neamțul. Apoi începu să se înduloșeze: Țigaret bun... Român bun.

— Da, da, Herr-Frederic, bună țigaretă, bun Român. Dar dacă nu-ți dezlegi limba, cât is ei de buni Români, să știi că-ți spânzură pielea 'n grindă.

— Spunem, spunem... oftează cu amărăciune domnu *gefretter* Frederic.

Eu îl împing înainte în scurăturile noastre. Merg la domnu căpitan cu dânsul. C'o mână îl țin de beregată, cu alta salut:

— Trăiți, domnule căpitan! am adus Neamțul!

Și gata!

Mihail Sadoveanu.
„Iasemuri Literare“.

Pagubele ce avem de suferit în urma neunirii calendarelor.

Se știe, că înțeleapta noastră cârmuire a unit în anul acesta calendarele. Noi Români, cari până acuma ne luam mai mult după Ruși, ei fiind conducătorii Răsăritului, văzând marile pagube pe cari le-a avut țara în urma neunirii calendarelor, ne-am alăturat în sfârșit la Apuseni și le-am primit calendarul, care este mai bun decât al nostru.

Am primit acest calendar ca stat, la poștă, judecătorii și celelalte oficii, nu l'am primit însă ca biserică. În privința aceasta a rămas să hotărăscă conducătorii amânduror bisericilor. Nu știm când și ce vor hotări, știm însă atâta, că dacă bisericile noastre nu vor primi calendarul cel nou, România Mare va avea din aceasta pagube de nedescris.

Să vedem numai cum stă lucrul. România veche era un stat, în care nu se aflau străini aproape de loc, era un stat curat național. De când ne-am alipit însă și noi la România Mamă, ducem cu noi împreună și un număr destul de mare de Unguri, de Sași și de Șvabi, cari țin sărbătorile după calendarul nou. Ce se întâmplă acuma? La sărbătorile Apusenilor nu lucră străinii, dintre cari cei mai mulți sunt la orașe la fabrici și băi, iară la ale noastre nu vom lucra noi. Să mai luăm apoi și Sâmbetele Jidovilor, cari vor fi asigurate ca sărbători din partea Marelui Sfat pentru pace. Și vom afla că noi tot sărbătorim în România-Mare aproape trei luni de zile. Noi avem 25 de zile de sărbătoare, catolicii unguri și șvabi 16, reformații 12, jidovii 17, afară de Dumineci, cari sunt 52 și sunt comune. Dacă ar fi calendarele bisericesti unite, noi am sărbători numai 77 de zile, pe când așa trebuie să sărbătorim încă 16, adică 93, oecace face chiar trei luni.

Să-și tachipuiască acuma

ori și cine, câtă pierdere va avea România-Mare prin aceasta. Pe când adică alte țări din Apus sărbătoresc numai 52 și cu 16 = 68 de zile, adică două luni, noi trebuie să sărbătorim 93 de zile, adică cu 25 de zile mai mult. Și deoarece cele mai multe fabrici și băi sunt în Ardeal și în Banat, unde locuitorii sunt mestecați, noi, dacă nu ne vom uni sărbătorile, vom pierde cu 25 de zile mai mult decât celelalte țări ce ne încunjură.

În vremurile acestea de prefacere e însă mult și o zi perdată, decum 25. Fabricile celorlalte țări vor da marfa cu 25 de zile mai iute decât noi, și astfel vor băga mai iute banii în buzunar decât noi, iar noi vom rămânea cu buzele umflate. Să nu ne împotrivism deci la unirea calendarelor bisericesti și să sărbătorim de acuma încolo deodată toți locuitorii României-Mari.

Fostul împărat Wilhelm învinovățit de oamenii lui.

Amiralul Tirpitz, fost comandant peste corăbiile de război ale kaiserului german, de-o vreme încoace tipărește un lung pomelnic de învinovățiri și păcate, pe cari le pune în cărucia stăpânului său de ieri. Tirpitz spune între altele, că împăratul Wilhelm i-a trimis în ziua de 8 Aprilie 1917 o telegramă, în care îi poruncează să ducă mai departe cu cea mai mare înverșunare războiul cu submarine și să scufunde fără milă chiar și vapoarele cu spitale.

Se vestește în aceeași vreme, că prințul Lichnowsky, fostul împuternicit al Germaniei la Londra, încă are gata o carte întreagă cu păcate și fărădelegi de ale lui Wilhelm, pe care o gătește de tipar. Lichnowsky este hotărât, că dacă guvernul german nu ar îngădui tipărirea cărții în tiparnițele din Germania, atunci va trimite-o spre tipărire în Paris sau la Londra.

Prin urmare, oricât ar vrea Wilhelm să-și spele mâinile de vinovăția războiului, nu poate, căci îl dau de minciună chiar oamenii lui.

Clopotele.

Ca mâine vor suna iarăș clopotele în bisericuțele noastre sărăcăcioase, dar pline de cucernicie. Clopotele acele, cari le-au coborât dușmanii noștri — eri-alaltăeri stăpâni — din turnuri și le-au dus departe, ca să facă din ele tunuri, arme ucigătoare de oameni. Din clopotele noastre sfântite, cari au petrecut la groapă în sunet de jale pe moșii și părinții noștri, din clopotele acele, cari au vestit în lume pace și dragoste, să se facă armele dușmane, cari în loc de pace să imprăstie în lume mânie și în loc de dragoste, moartel! Era acesta un lucru nefiresc.

De aceea, acum s'a întors roata. Accia, contra cărora s'au îndreptat acele arme, au ajuns biruitori și au intrat în sufletul țării stăpânilor noștri de eri. Acolo au găsit și tunurile, cari s'au făcut din clopotele bisericilor noastre, din clopotele acele, pe cari le-au dus între lacrimile noastre de durere.

Și fiind că tunurile acele s'au făcut din clopotele noastre, comenduirea noastră a hotărât să trimită la noi acasă acele tunuri, unde să se toarne din ele iarăș clopote, așa cum au fost și mai demult. Așa în scurtă vreme vor veni acasă clopotele și vor lua locul lor în turnurile bisericilor, de unde vor suna iarăș pline de măreție, chemând la rugă pe creștini, indemnându-ne la pace și dragoste, și cântând viersul lor de durere și jale pentru frații noștri căzuți în lupte și morți acasă.

Le așteptăm cu drag!

(I. gh.)

Arhiducele Iosif.

Era și el unul dintre verii fugăritului rege Carol al Ungariei. Neamț de naștere, din ficiertata casă a Habsburgilor, dar crescut în cele mai deochiate simțeminte ungurești. Din această pricină pe noi Români ne avea dragi ca sarea la ochi. Putem dară pricepe, pentruce l-au fost încredințat Ungurii să fie el capul oștirii, care avea să lupte contra Românilor.

A venit însă revoluția, și domnul semeț de odinioară, și-a făcut socoata, că e mai

bine să-și facă coada colac, decât să se împotrivescă mâniei poporului. Și a trăit retras, pe una din moșiile lui.

Când, la începutul lunii August, armata noastră românească a svârlit în Tisa și în Dunăre trupele bolșevismului ungueresc, același arhiduce Iosif, a crezut, că i-s'a ridicat iar steaua. Și a mai crezut, că Românii și aliații lor vor fi uitat nesfârșitul șireag de tărădelegi săvârșit la poruncile lui de armata austro-ungară în 1916—1918, și că Românilor nu le stă gândul decât la bolșevici. Și în această credință a lui nu a stat o clipă la îndoială, când a fost vorba să iee în mână cârma treburilor unguerești. Așa s'a întâmplat, că a putut să stea în fruntea țării unguerești timp de vre-o trei săptămâni.

Dar cum târgul totdeauna stă din doi, așa și cu arhiducele Iosif. Una a fost credința lui și alta a Românilor cu aliații. Că iată, acum e silit să-și iee catrafusele, și să meargă de unde a venit. Numai de-ar duce cu el și pe ceilalți prietini ai lui.

Apucătură nemțească.

Muncitorimea statelor aliate, decă a Franței, Angliei, Americii și Italiei e în mare fierbere, ca să scârțeze numărul ceasurilor de lucru, cerând să nu lucre cu nici un preț mai mult de 8 ceasuri la zi. Nu se știa multă vreme, de unde vine aceasta fierbere. Dar zilele aceste totuși, s'a aflat că o mulțime de agenți germani s'au strecurat printre muncitorii aliați, ca să-i îndemne a cere acest lucru. Și s'a mai aflat, că pe când Germanii lucrau astfel între străini, acasă au hotărât ca ei să lucre 11 ceasuri la zi, ca în chipul acesta să facă mai mult decât toată muncitorimea aliaților și să cucerească toate piețele din lume.

Preoți! Învățători!
răspândiți „UNIREA POPORULUI” printre săteni.

Scăpat de trei ori din prinsoare.

În anul 17 al „Unirii Poporului” am povestit cum s'a prăznuit în Blaj sărbătoarea de 10 Maiu în 1914 și cum în 1919. Am arătat, cum, în noaptea de 9 spre 10 Maiu, trei elevi ai mei, ucenici de dascălie dela școala normală din Blaj: Vasile Fodor, Ion Pasăre și Ovidiu Vodă, au pus steagul românesc pe turnul mănăstirii din Blaj și cât am suferit cu toții, atât profesori cât și elevi, în urma acestei fapte.

În zilele trecute vine la mine un locotenent chipeș, îmi dă binețe și mă întreabă dacă-l mai cunosc.

„Cum să nu te cunosc? D-Ta ești Pasăre”.

L-am poftit să șadă și nu l-am lăsat până nu mi-a povestit tot ce a pățit de când nu ne-am mai văzut. Mi-a povestit cum a luptat în 1916 la Sibiu, cum se gândea el, că dela Sibiu până la Blaj nu mai e decât o săritură, cum își însufleșea soldații să se lupte ca lei, apoi ajung în inima Ardealului, în Blaj. Dară totul a fost înzădar, puvoiu Germanilor a fost prea mare, ca să poată învinge, Românii au trebuit să se retragă.

Nădejdea nu și-a pierdut-o însă. Și-a însufleșit feciorii și i-a condus la noi lupte, la noi biruințe. Și-a fost câștigat încrederea feciorilor în așa măsură încât mergeau după el sublocotenent Pasăre prin apă și prin foc, flămânzeau și însetoșiau dar nu desnădăjduiau.

De trei ori l-au prins. Întâiu austrieicii, el însă așa s'a știut purta încât a scăpat din prinsoare. A doua oră l-au prins nemții. De astădată era gândit rău, se temea, că nu mai scapă, că l-or ști cine este, că el a pus steagul pe mănăstirea Blajului, că e fugat din Transilvania și astfel l-or da pe mâna unguerilor, cari l-or spânzura. Era împăcat cu moartea. Când se gândea astfel, bégă de seamă, că santinela germană, care-l păzea, își umplea tocmai pipa. Erau la marginea unei păduri din munții Moldovei. Într-o clipită s'a luat la fugă și tunde-o copile prin pădure. Nemții după el, Pasăre însă, șiret, n'a fugit înaintea, ci, cât ce-a intrat în codru, a luat-o spre dreapta și s'a ascuns într'un tufiș. Nemții fugeau înainte și pușcau din mitraliere în copaci, pe când el râdea în pumni înapoi lor. Iar dacă s'a întunecat a luat-o la sănătoasa. A pățit-o cam rău însă, pentru că neavând la el nimica, afară de hainele de pe el și fiind tot o ploaie

și o negură, nu s'a putut îndrepta după soare, lună și stele, și zece zile a rătăcit prin cele văgăune. Flămând și gol a ajuns în sfârșit la ai săi și s'a prezentat iarăși la regiment.

Abia a mai luptat câteva săptămâni și iară a ajuns prizonier, de astă dată au pus unguerii mâna pe el, ducându-l la Murăș-Oșorhei. Era și bolnav, așa că spre norocul lui nu l-au ascultat și n'au putut afla cine este, că de-l știau nu mai apuca să vază cu ochii România-Mare. A stat zece zile în spital și s'a urlit de atâta hoină. Ce s'a gândit? El nu poate sta aici, ori fuge ori moare. Tot atâta! Și într-o noapte s'a luat și s'a cam dus; și dus a fost până în ziua de astăzi. Il căutau ei un-

gurii destul, dară cum să-l poată prinde, când el n'a fugit pe drumuri, ca oamenii, ci peste câmpuri, încunjurând chiar și cărările.

Astfel a scăpat elevul meu Ion Pasăre de trei ori din prinsoare și din gura morții, după ce fugise din Blaj pe pasul cucului în România veche și acolo fu primit în școala militară.

Am fost mândru de el totdeauna, pentru că, deși sărac lipit pământului, era foarte cuminte și silitor, scria și poezii, pe cari i-le-au furat însă Nemții, și mai era și glumeț de fire. Iară acuma sunt și mai mândru, pentru că a fost și este unul dintre cei mai viteji soldați ai României.

Iuliu Maior.

Din Lumea largă.

Germania.

Iscălirea păcii cu Germania s'a făcut de mult. Pe urma acestui pas, toți cei interesați la aceasta pace, ca omul scăpat de o mare povară, s'au pus pe lucru, cu gândul să direagă ce s'a stricat în războiu. Și după ce pagubele cele mai mari s'au făcut în năile națiilor purtătoare de războiu, e firesc, dacă toți încep să astupe lipsele suferite în năi. În frunte stau, și în această privință, Anglia și America, deși poate cele mai mari pagube le-a îndurat Franța.

Zoru de lucru însă mai mare este în Germania. Ceeace se pricepe lesne, dacă stă să socotească omul, că Germania e silită să plătească o grozăvie de bani în despăgubirile de războiu. Trebuie să țină însă toată lumea seama, că Nemții sunt un popor numărös și harnic, care nu ușor se împacă cu gândul că a fost bătut. Din astă pricină caută toate mijloacele să se îmbogățească din nou, ca să fie iarăși fruntaș între neamurile pământului. De aceea deși muncitorimea altor nații se luptă pentru scărițarea zilelor de lucru la 8 ceasuri pe zi, nemții au hotărât să lucre 11 ceasuri pe zi. Și după ce prin lucru câștiga avere, e de înțeles toată hotărîrea Nemților.

Mai este însă o împrejurare, care dă nițel de gândit. Imprejurarea aceasta e, că Nemții încep să-și organizeze o armată de voluntari, care neprevăzându-se, n'a fost oprită în tratatul de pace.

Austria.

Prin pacea cu Germania drept, că marele sfat al păcii s'a scăpat de o mare grijă, mai sunt

totuși și alte țeri, cu cari biruitorii trebuie să incheie contracte de împăcare. Între țerile aceste cea mai de frunte este Austria, întrucât ea a fost mărul de ceartă pentru atâtea alte popoare să intre în războiu. Pentru Austria se prevede un sfârșit tare rușinos. Va fi sfâșiată atât de mult, cât dintr'o țară de vreo 36 milioane, nu rămâne decât una abia de 6 milioane. Cu toate acestea iscălirea contractului de pace al ei întârzie într'una, întâi pentru că nu sunt încă delăturate neînțelegerile între neamurile cari o împart, și a doua oră, pentru că nu sunt încă învoiiți cei mari asupra mijloacelor, prin cari vreau să facă cu neputință unirea ei cu Germania. Se nădăjduiește totuși, că în scurtă vreme se vor delătura toate piedecile.

Bulgaria.

În Bulgaria Francezii urmează cu sârguință desarmarea armatei bulgare, ceeace din pricină nouă necunoscute s'a tot amânat din toamnă până acuma. Prin desarmarea aceasta a Bulgariei, cad singure toate svornurile răspândite săptămâna trecută, că vom fi siliți să băgăm noi mințile bulgarilor, cari nu ar vrea să se supună.

Turcia.

În timpul mai nou tot mai mult se aude de o anumită răsvrătire a Turcilor. Un oarecare Mustafa Pașa, cică s'ar încercă să se împotrivescă cu arma în contra împărțirii stăpânirii turcești,

și că Grecii nefiind în stare să bată pe Turci, s'ar fi trimis puternice oștiri engleze, franceze și americane. Una-i sfântă, că lui Mustafa Pașa cu toți turcii lui, n'o să le fie moale.

Ungaria.

Și-acum să ne întoarcem la vecinii noștri cei mai dragi, la Unguri. Pe aceștia știu, că i-am cumințit. Acum tac mulcom, și joacă ceardașul după fluierul dorobanțului român. Dar cum Românii înțeleg să nu se amestece în daraverile lor de politică internă, unghurii în această privință fac ce vreau în țara lor, acum atât de prizărită. Și cum nu știu să facă altceva, își tot schimbă guvernele: dela Bela Kuhn au trecut la Peidl, dela Peidl la arhiducele Iosif, dela Iosif la Friedrich, și-apoi cine știe la care. Un lucru e sigur, că pacea cu Ungurii nu se poate iscăli, până nu vor avea un guvern tare, gata a lua toată răspunderea pentru buna rânduială a țării, dar nu numai gata, ci și în stare a o ține. Și iarăși e sigur, că noi Românii nu vom suferi un guvern unguresc, care să nu arete semnele deplinei înțelegeri cu noi. Că ce va fi, vom vedea, lucru rău însă nu ni-se va întâmpla din partea aceasta, când armata noastră nu numai ține ocupată Budapesta, ci a trecut de mult Dunărea cât stă să intre în Viena.

Bolșevicii ruși.

În vremea din urmă iarăși încep gazetele străine să prohodască bolșevismul rusesc. Vin anume într'una vești, că Polonii, Ucrainenii și generalul Denikin îi bat mereu, că li-s'au cuprins orașe puternice, ca Minsk, Rovno, Kiev, Odessa, Nicolaevsk și Chersonul, făcând învingătorii pradă bogată de tunuri, mitraliere și puști.

Un lucru e vrednic de luare aminte, că toate veștile conglăsuiesc spunând, că fărani și muncitorii sunt cei dintâi, cari se întorc contra bolșevicilor. Semn, că sub bolșevici au fost tare asupriți, și că tocmai așanumiții propovăduitori ai dreptății au datina să calce în picioare dreptul țărănilor.

Nu putem trece cu vederea nici faptul, că înfrângerea bolșevicilor ruși, cei mai mulți o socotesc drept armare a biruințelor noastre românești asupra bolșevicilor unghuri. Iar pricina acestei credințe este, că s'a aflat de planul lui Lenin cu Béla Kuhn, de a porni deodată ofensivă contra Românilor, de-ai bate și de a se împreuna, ca pe această cale să răscoale pe Nemți și împreună cu toții de-a purta războiu contra marilor puteri din Apus. Vitejia, credința și statornicia românească au pus însă capăt acestui plan măreț al lor.

Urmarea cea mai apropiată a biruințelor române și polone este prietenia, alianța, ce avem de gând să încheiem unii cu alții, cu scopul de a ne pune stavilar împotriva ori căror încercări de bolșevism. Gândul acesta se vede din primirea ce au făcut-o Polonii trimisului nostru la Varșovia și din vorbirea ținută cu acest prilej de ministrul președinte Paderewski al Poloniei.

Din cele înșirate până aci, se poate vedea, la ce mare cinste am ajuns noi Românii prin învingerea strălucită dela Tisa; că toți vecini ne caută acum prietenia, până și Sârbii, cari sunt gata a primi punctul de vedere românesc de-a hotărî soarta Banatului prin votarea tuturor locuitorilor din Banat. Cu toate acestea cei mari dela Paris tot nu vreau să priceapă bunul serviciu adus de noi lumii întregi, ci vreau și să încearcă să ne facă să primim niște condiții de pace, cari ne stîrbesc dreptul de-a porunci noi în țara noastră. Știm însă, că de unde vin și încercările aceste, și vom stă să ne apărăm în contralor cu atât mai vârtos, că întreaga opinie (părerea) publică din apus e pe partea noastră și noi suntem singurinația, care are inimă să strivească încercările de acest fel.

În potrivea răspânditorilor de știri.

1. Vor fi considerați ca infractori;

a) Acei cari fără rea credință prin localuri publice gări, trenuri, pe străzi, etc., vor comunica colportă, comentă în orice chip, știri fie adevărate, fie imaginare, sau păreri relative la opera-

țiunile de războiu, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 Lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scopul de a spiona, sau trada, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare în timp de războiu.

Cine a nimicit Ungaria?

Noi o știam de mult, ei însă n'au știut-o până acum. De când le tot cântam noi la Unguri: Nu vă lăsați conduși de Jidani! Nu-i lăsați să fie ei stăpâni în țara voastră! Dar toate au fost înzădar; ei pe noi ne țineau de cei mai mari dușmani ai lor, iar pe Jidani îi îmbrățoseau și-i alintau. Le-au dat totul, și ei și-au luat mai mult. Ajunseseră să aibă chiar și ministru, iar noi, Românii, abia patru deputați.

Dar întâ că în sfârșit se desmetecesc și ei. Acum, după ce au îngropat Ungaria veche, plângând și tânguindu-se la mormântul ei, văd, că Jidanii i-au săpat mormântul, și Jidanii au și îngropat-o.

Ne pare bine, că în sfârșit au văzut-o și ei aceasta. Acum însă este târziu, e prea târziu. Ungaria nouă, care se va ridica pe ruinele celei vechi, poate că va fi mai prevăzătoare și nu-i va mai lăsa pe Jidani să o conducă de nas.

Iar noi, cari suntem de față la prohodul vechei Ungarii, vom ști să învățăm din pățaniile altora. Le vom da adevărate drepturi și Jidaniilor, pentru că așa poartă inima noastră românească și creștinească, le vom da toate drepturile, afară de acela, de a ne conduce ei; pentru că noi nu vrem să vedem îngropată România-Mare, și nu vrem să poruncească Jidanii în casa noastră. Noi nu-i

vom lăsa să ne scrie ei gazetele, ni-le vom scrie noi, că știm și noi scrie, iar dacă le trebuie gazete, le vom da și-le, n'avem nimic împotriva, noi însă nu le vom ceti, jurăm că nu le vom ceti.

Străinii despre noi.

Decând armata română a intrat în Budapesta, gazetele din toată lumea sunt pline de cuvinte de laudă către România și armata română. O gazetă franceză între altele multe, după ce arată năcazurile și nefericirea în care a ajuns armata română în anul 1916 și 1917, spune, că ostașul român a fost acela, căruia îi putem mulțumi, că bolșevismul n'a prăpădit lumea întreagă. Ostașul român a fost acela, care a desarmat în tăiu pe Ruși, a cuprins Basarabia și a curățit-o de bolșevici. După aceea s'a întors spre Apus, unde izbucnise revoluția, și a făcut rânduială în Ardeal. Iară când Ungurii desnădăjduși s'au aruncat și ei în brațele bolșevismului și-au început să neliniștească pe Românii de lângă vechea Iunie de despărțire, tot ostașul român a fost acela, care s'a aruncat în acest cuib de vespi și, înfruntând moartea, i-a respins nu numai dincolo de Tisa, dar a intrat tocmai în inima țării unguresc în făloasa Budapesta.

Ceeace n'au putut face mișcările lui Kolceak, nici ale lui Denikin, ale lui Iudenich (generali ruși cari se luptă acum în Rusia împotriva bolșevicilor), sau ale Ucrainenilor, și nici chiar trupele aliate (tătarovărășite: ale francezilor, englezilor și americanilor), și grecii la Odessa și în Crimeea (peninsula rusă în Marea Neagră), a făcut-o dorobanțul român: el a dat bolșevismului prima lovitură de moarte. Agonia (tragerea de moarte) bolșevismului a început odată cu intrarea micului ostaș român în capitala Ungariei și pașii săi ce răsună pe străzile Budapestei, fac se tremure pe tiranii dela Budapesta. El a asigurat liniștea și siguranța interminabilelor (ce nu se mai gata) discuțiilor dela Paris. E rândul Parisului acum ca să-l asculte.

Așa glăsuiește despre noi una dintre marile gazete francezești, numită „La Gazette de Lausanne”. Dorobanțul român a pus așadar în uimire lumea întreagă. Cum n'am fi deci mândri de el?

Dar nu numai această gazetă, ci aproape toate gazetele Fran-

ȘTIRI.

Nou abonament la „Unirea Poporului“

Cătră abonații noștri,

Toate gazetele noastre trebuie să lupte cu mari greutate încă. Scumpetea cea mare nu vrea să scadă nici decât. Hârtia de tipar, în loc să se ieftinească, se scumpește pe și ce merge. Tot asemenea se scumpește și de zi lucrul tipografilor. Lucrătorii tiparului, ca să poată trăi de pe-o zi pe alta, sunt siliți să ceară sporiri de plată în fiecare lună, sau în fiecare săptămână aproape.

Toate acestea ridicări de plăți și scumpetea hârtiei apasă pe umerii gazetelor. Noi trebuie să vărsăm zilnic sume mari.

De multă vreme însă nici bănișorii noștri n'au putut să-i primim, pentru că poșta nu trimitea bani dintr'un loc într'altul. Așa că starea noastră, precum și a tuturor gazetelor românești, a fost foarte grea și este până în ziua de astăzi.

Acum, ca să putem face față marilor cheltuieli, pe cari scumpetea ni-le cere zilnic, suntem siliți să ridicăm și noi prețul abonamentului la foarte, precum au făcut-o toate gazetele românești.

De aceea, începând cu 1 Iulie abonamentul la „Unirea Poporului“ este precum urmează:

*Pe un an întreg 30 C.
Pe o jum. de an 15 »
Pe trei luni 7-50 Cor.*

Când vestim noul abonament, atunci facem băgători de seamă pe iubirii noștri abonați vechi precum și pe cei noi, că s'a deschis trimiteră banilor pe poșta, deci îi rugăm, ca fără amânare să înceapă a ne trimite bănișorii de abonament, ca „Unirea Poporului“ să poată apărea netulburată și să-și poată îndeplini munca națională, căreia slujește cu toată dragostea și însuflețirea.

„Unirea Poporului“ primește daruri pentru Casa orfanilor de război și le publică todeauna cu dragă inimă.

— **In Targul-Murăș** se va deschide deodată cu începerea școlii o casă de binefacere numită „Cămin pentru copii“ (fostul Napkőzi Othon), în care școlarii foarte săraci, în vârstă dela 6 până la 12 ani, primesc hrană în cinste. Căminul dă numai mâncare, iar de cortele trebuie să se îngrijască părinții. Vor fi primiți, pe lângă copiii orașenilor săraci, și pruncii români dela sate. Casa căminului este în *Strada Sándor János* nr. 10. Inscriserile se fac: pentru cei din jur în zilele de 8—12, iar pentru cei din oraș în 13—15 Septembrie, între ceasurile 9—11 și 3—5. Părinții vor duce cu sine pruncii, cărți de botez și dovadă de sărăcie dela comună. Administratorul căminului este părintele *Emil Căliman*.

— **Ungaria țară jidovească.** Spun foile străine, că baronii *Rotschild*, cei mai bogați jidani din toată Europa aveau de gând să facă din Ungaria o țară jidovească în toată legea, vrând în aceeași vreme să-o împreune cu Galizia, matca jidovilor. Pentru înfăptuirea acestui gând au dat o grămadă mare de bani bolșevicilor unguri, cari, de altfel, nu erau altceva decât tot jidani și ei. Nici nu-i mirare, că doar nici într'o țară din lume nu sau simțit atât de la ei acasă jidanii ca în răposata Ungarie.

— **Oprirea emigrării în America.** Ocârmuirea statelor americane va da-o lege, în înțelesul căreia în America nimeni să nu poată merge la lucru, așa cum au mers și de pe la noi; timp de doi. După acești 2 ani vor fi lăsați să meargă numai aceia cari vreau să se facă cetățeni americani.

— **Doi tauri în potriva trenului.** În stația *Calărași* din Basarabia s'a răsturnat de curând un tren militar. Nenorocirea s'a întâmplat din pricina alor doi tauri, cari punându-se în calea locomotivei s'au repezit furioși asupra mașinei, care venea cu înțeleală mare. Taurii pășteau pe lângă șini și când au văzut trenul venind s'a trezit în ei curajul sălbatic de luptă și s'au năpustit răcnind, cu gaturile încordate. Mașiniștii n'au mai putut oprî trenul și ciocnirea s'a întâmplat. Taurii au fost zdrobiți, firește, dar din cauza lor câteva vagoane ale trenului au derajat. Au fost răniți 8 soldați și încărcătura trenului a suferit pagube mari.

— **Plânsoare.** Din comuna *Nușfalău*, județul *Solnoc-Dobâca*, ne vine o plânsoare, asupra căreia îndreptăm, prin aceasta, privirile celor ce se cade: în sărbătoarea sf. Proroc *Ilie* oamenii au fost scoși la lucru la podul dela *Ruși* pe care îl stricase apa, dar între cei duși la

lucru pentru sat, nu erau decât numai *români* și nici un ungur, de cari încă erau destui în sat! Lucrul acesta a supărat greu pe români, cari au trebuit să robotească și pentru unguri în chiar sărbătoarea sf. Proroc *Ilie*... Ar trebui să nu se facă asemenea greșeli cari nasc nemulțămiri.

— **Judecătoria din Hususău se mută la Blaj.** Începând cu 1 Octombrie judecătoria din Hususău se închide și comunele, cari s'au ținut de Hususău, 27 la număr, vor trece la judecătoria Blajului.

Nici n'a avut mare înțeles această judecătorie. Au făcut-o Ungurii numai pentruca să le facă pe voie Ungurilor și Sașilor din Hususău și pentruca să nu se poată desvoltă Blajul. De acuma însă, trecând lumea ungurească, Blajul trebuie să se facă un oraș tot pe atât de mare, pe cât e de vestit. Si cu aceasta se face începutul.

— **Dragoste de frați.** Nemții din America au trimis fraților lor din Germania nu mai puțin de 20 milioane de dolari, drept ajutor *deocamdată*, cece face în banii noștri 500 de milioane de coroane.

Iată cum țin laolaltă nemții. Iară noi?

— **Bani răi.** Un prietin al nostru ne povestește următoarele:

— Zilele trecute mă găseam la o gară mare de pe valea *Murășului*. Și am văzut acolo un om, care avea un teanc întreg de bani ungurești, tipăriți de bolșevici. Venea omul din părțile *Bihoriei*. Și imbiă pe toată lumea:

— Cui îi trebuiesc bani ungurești: o hârtie de două sute de coroane pe 40 de coroane ștamplate... Haideți la banii!

Și nu-i trebuiau nimănui.

Pe urmă s'a dus omul la o femeie, care vindea poame. A pus mâna pe-o grămadă de pere și i-a întins cofariței o hârtie de două sute...

— Ține-o, mătușă, toată. Să-mi stâmpăr și eu setea...

— Vai de mine, omule, nu-mi trebuiesc banii tăi. Dă-mi o coroană bună și du-te în plata Domnului! Nici în cismă nu-mi trebuie hârtia dumnilale...

— Lasă perele aici!

Și omul cu banii ungurești (cu hârtiile albe pe-o față) n'a avut nici omonie de-o coroană pe două sute bolșevice.

— **Pentru orfanii războiului.** Oameni buni, să nu uitați că la *Blaj* este o casă a orfanilor de război, care ocrotește copilași ai soldaților căzuți în bătăie, îi hrănește, îi crește și le dă învățătură bună. Rupeți câte-o pârțică din cecece vă întrece voad și trimiteți daruri cât de mici acestui așezământ creștinesc de milostenie, că bună pomandă vă faceți înaintea lui Dumnezeu!

cezilor ne laudă mereu, ne apără și țin partea mai cu seamă de când au putut cunoaște vitejia românească. Francezii ne sunt frați de sânge și se poartă ca frații. Durere că numai acum încep să ne cunoască mai bine.

O hoție ca în povești.

O doamnă din *Reghinul* săsesc a povestit întâmplarea următoare redactorului unei gazete nemțești din *Sibiu*: Doamna pomenită a plecat dimpreună cu încă doi soți de călătorie cu căruța de poștă dela *Toplița* română la *Borsec*. Când sosesc cu căruța în pădurea aceea frumoasă de brad, prin care serpuiește poate cel mai frumos drum de țară din *România-Mare*, se ivește un bărbat îmbrăcat în haine militare și cere foc dela vizitiu, ca să-și aprindă țigara. Servitorul îi dă și îi spune, că i-se pare, că de o vreme încoace drumul acesta e cam primejdios chiar și ziua mare. La auzul acestor cuvinte omul începe să râdă cu hohot, de a răsunat pădurea întregă; le spune însă să n'aibă nici o teamă, își ia rămas bun și se duce.

Cam după o jumătate de oră, tocmai în vârtul dealului, sar deodată din pădure, și de-o parte și de alta, mai mulți bărbați îmbrăcați în haine militare, încunjură căruța și poruncesc servitorului să țină caii în loc. O parte dintre hoși se aproprie de căruța, pun mâinile pe călători, li despoaie de tot ce au avut, iară ceilalți încunjură căruța cu arma la ochi, gata de a slobozi cocoșul. După ce le-au luat totul și au lăsat numai epistolele neatinsse, i-au spus servitorului, că acuma poate mâna la *Borsec*.

Bieții călători l-au rugat însă să-i ducă îndărăpt la *Toplița*, ca să-și imprumute de undeva bani, pentruca hoșii nu le-au lăsat nici baremi un creițar.

Se vede, că hoșii de codru încep iarăși, ca pe vremea lui *Grui Sânger* și a *haiducilor*; dară vitejii noștri jandarmi vor pune mâna pe toți, dupăcum au și pus până acuma pe patru.

— **Noroc.** — Auzit-ai nene *Tănase*, că *Toader* al *Ilenei* a murit tocmai în ziua cununiei sale?

— Nu înzădar a fost norocos toată viața lui!

— Câștigul chelnerilor.

În România veche locuitorii dela orașe, văzând că nu mai e de trăit în scumpetea aceasta mare, s'au întovărășit lucrând astfel pentru ieșirea traiului. Tovărășia aceasta, a celor ce trăiesc din mână în gură cum s'ar zice, s'a pus în înțelegere între alții și cu proprietarii birturilor celor mari dela orașe. Proprietarii aceștia au și scârțat prețurile și unul dintre ei atunci a spus, că ei bine văd că e prea scump traiul, dar n'au ce face, pentru că așa e lumea. Atunci a spus același proprietar, că un chelner (celce slujește la masă) câștigă la lună numai din bacșișe 2500 — 3772 de lei, afară de mâncare, pe care o capătă în cinste, și afară de plata pe care-i-o dă proprietarul.

Apoi să nu te faci chelner?!

— **Un oraș belgian decorat.** S'a întâmpat și minunea aceasta. Până acuma știam că se decorează un soldat ori un civil chiar, ba că se decorează și un regiment întreg, cum s'a întâmpat aceasta cu regimentul moșilor din Alba-Iulia încă sub stăpânirea austro-ungară, despre orașe decorate însă n'am mai auzit.

Cetim acuma însă, că a fost decorat un oraș întreg, un oraș brav din Belgia de către guvernul francez cu medalia „Crucea de războiu”, pentru că în timpul războiului a primit călduros trupele franceze, iară când acestea s'au retras, germanii furioși au omorât nu mai puțin de 665 de locuitori ai orașului.

Medalia a dus-o însuși d. Paul Deschanel, președintele dietei franceze, care este de loc din acel oraș.

După știrile din urmă patru orașe au mai fost decorate de către francezi.

— **Jertfă pentru patrie.** Foile franțuzești aduc știrea, că maiorul austriac Rudolf Frank a fost condamnat la moarte de către Curtea Marțială (judecătoria de războiu) franceză. Maiorul Frank a mers la Paris cu pașapoarte falsificate încă pe vremea, când tunurile germane băteau din depărtare de 120 de kilometri Parisul. El s'a dus anume, ca să vadă ce pustiire fac aceste tunuri în Paris și să dea de știre Germanilor cum să le îndrepte mai bine în spre inima Parisului. Când ofenziva germană a ajuns să-și dea și ea obștescul sfârșit, maiorul Frank a fugit în Spania. Și-a fost uitat însă bagajul în Franța. S'a întors deci după el, bagseamă pentru că era foarte prețios, a fost însă prins și predat Curții Marțiale, care zilele trecute l-a judecat la moarte.

— **Se întorc oamenii noștri din America.** Într'o gazetă nemțească din Timișoara cetim șirele unui șvab sosit de curând din America. El scrie, că Americanii le dau drumul acasă tuturor acelor străini, cari nu și-au putut câștiga cetățenia americană. Cei mai mulți străini se doresc însă acasă și vin chiar și dacă și-au câștigat cetățenia. Vin mai cu seamă foștii cetățeni ai Austro-Ungariei, pentru că li mână dorul de casă și sunt curioși cum se trăiește liber în Austro-Ungaria veche. Cel dintâiu vapor cu români, șvabi, unguri și sârbi a plecat spre casă încă la mijlocul lunii Aprilie.

Ceice se întorc vor fi oameni bogăți, pentru că fiecare va aduce

cu sine cel puțin câte 1000 de dolari, cari fac astăzi în banii noștri nu mai puțin de 32 mii de coroane.

— **Soldatul român.** Puțini soldați vor fi pe pământul acesta așa de viteji, cași soldatul român. Dorobanțul român și-a scris numele cu sângele său în cartea gloriei popoarelor și a făcut, ca numele lui să fie rostit cu cinste în lumea întreagă.

Mai nou un învățat francez a scris despre soldatul român. Zice acel învățat, că dacă este un soldat, care să întrecă în glorie (vitejie) pe soldatul francez, acela de bunăseama e soldatul român. De aceea trebuie să respectăm pe acest soldat.

— **Primit încă multe plânsori,** că foaia au sosește regulat, ori uneori nu sosește de loc. Lucrul acesta ne întristează foarte mult mai întâi pe noi. Vă rugăm însă, dragi cetitori, să ne credeți, că noi ne facem datoria și trimitem foaia totdeauna, dar vina e din poștă, ori din oamenii fără suflet, cari cetesc fără să plătească. Să nădăjduim, că poșta va intra pe rând în ogașă cea bună și foaia mult așteptată va sosl regulat.

Cărți și reviste.

— La acest loc vom face cunoscute cărțile și revistele (foile literare) mai nouă, cari ni-se trimit la Redacție.

— **„LUCEAFĂRUL”** se numește revista care iese de sub tipar la București și aduce în fiecare lună povestiri și versuri frumoase, precum și alte bucăți de învățătură aleasă, învrăstăte cu chipuri și icoane foarte frumoase, înălțătoare de suflet.

Revista o conduce d. Octavian C. Tăslăuanu, ardelean de noștri, având ca tovarăși de muncă pe cei mai aleși scriitori români de pretutindeni. Ea are eiași revistă, care a început să apară la Budapesta și se trimite mai târziu în Sibiu. — A primit la Redacție numărul pe luna August, care aduce minunată descriere a călătoriei MM. LL. Regelui și Reginei pe Ardeal, de Nichifor Crainic, însoțită de chipuri luate la locul. Prețul revistei: 60 lei pe anul întreg. Redacția: Administrația, București, Numa Pompiliu.

Cine știe

ceva despre **Sârb Petru** din **Cergăul mic** de lângă Blaj, fost soldat în Reg. 62, Bat. 2, Compania de poșta militară 37, care de toamna anului 1914 nu mai dat nici un semn de viață, să scrie la adresă: **Anica Sârb** în **Cergăul mic**, județul Alba-inferioară sau să ne scrie nouă la foaie.

— „Unirea Poporului” aduce totdeauna cele mai proaspete știri și în această vreme, articoli limpezi, ce privesc viața sătenilor. Cereți și abonați „Unirea Poporului”.

Număr cenzurat de Iuliu Maier

Aviz.

„PLUGARUL” însoțire economică-comercială în Blaj aduce la cunoștința deponenților și posesorilor de părtașii, că începând cu 1 Septembrie a. c. solvește după depunerile persoanelor private 4%, după ale fundațiilor, reuniunilor, societăților culturale, bisericilor și școlilor 5% interese.

Contribuțiunea după depuneri o plătește însoțirea.

(84) 4-4 Direcțiunea.

Hotel Univers din Blaj

e de închiriat sau de vândut.

A se adresa la proprietarul

(86) 1-8. Carol Nagy.

Cărticică nouă:

Cântecul lui Moșoiu Când au cuprins Români Budapesta.

Dat la tipar de „UNIREA POPORULUI”

Versuri despre vitejia românească a zilelor noastre.

Se vinde la Librăria seminarială din Blaj.

Prețul 40 fileri. 10 cărticele cumpărate deodată 3 cor.

Un taur

de 2 ani, soiul pinzgau, se află de vânzare la Pavel Craina, econom, în Cicmandru, județul Târnava-mare (1-1).

Vasile Ciortea

pantofar
BLAJ, Strada Tipografiei.

Pregătește:

Ghete (Păpuci)

pentru bărbați,
femei și copii.

De vânzare:

Piele
și Talpă.

PREȚURI IEFTINE!